

Lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta

22/07.071/2014

Kh § 35

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan.

Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.4.2014 klo 16 mennessä.

Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014 ja uuden lainsäädännön siirtymäaikaan on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015 alkaen.

Selvitysmiehen luonnos hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta pohjautuu Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän keväällä 2013 hyväksymiin alustaviin linjauksiin, joiden mukaan järjestelmää yksinkertaistetaan vähentämällä merkittävästi laskentakriteerejä ja poistamalla niiden päällekkäisyyksiä.

Peruspalvelujen valtionosuuksissa olisi jatkossa 8 kriteeriä ja lisäosissa 3 kriteeriä. Nykyisessä järjestelmässä on noin 48 kriteeriä, joista osa on päällekkäisiä ja vanhentuneita.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän linjaus on, että uudistukseen sovelletaan vähintään viiden vuoden siirtymäaikaa, jonka tarkoitus on tasoittaa muutosta. Ensimmäisinä vuosina kuntakohtainen muutos olisi korkeintaan 50 euroa asukasta kohti.

Lisätiedot:

<http://www.julkari.fi/handle/10024/114577>

http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20140204Selvit/name.jsp

Valmistelija kunnanjohtaja Osmo Havuaho, puh. 050 389 2100.

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että esitykset verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muuttamisesta ovat pääosin oikeansuuntaisia. Toteutuessaan muutokset lisäävät järjestelmän kannustavuutta. Ehdotettu tasauslisä on kuitenkin väliinpuotoamisefektin ehkäisemisen, kuntien tasavertaisen kohtelun varmistamisen ja alueellisen tasa-arvon turvaamisen näkökulmasta liian alhainen.

Esitykseen sisältyvät uudet laskennallisten kustannusten määräytymisperusteet ovat johdonmukaiset mutta niiden suhteellisten osuuksien jakautuminen kaipaa tarkennuksia, jotta uusi valtionosuusjärjestelmä tasaisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti kuntien välisiä kustannuseroja. Selkeästi ehdotettua enemmän painoarvoa laskennallisten kustannusten kriteeristä ansaitsevat koulutustausta ja vieraskielisyys ja lisäosista työpaikkaomavaraisuus.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa

Virolahdella 12.3.2014

virallisesti

Anita Takasuo
keskusarkistonhoitaja

Jakelu

Valtiovarainministeriö
Vilen Olli